

Sygn. akt I ACz 2125/16

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wojciech Kościołek

Sędziowie: SSA Jerzy Bess (spr.)

SSA Barbara Baran

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Gminy Miejskiej K. – Zarządu Infrastruktury(...)

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 7 lipca 2016 roku, sygn. akt I C 1019/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA Barbara Baran SSA Wojciech Kościołek SSA Jerzy Bess

Sygn. akt I ACz 2125/16

UZASADNIENIE

Strona powodowa wniosła w pozwie o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej czynności prawnej w postaci umowy sprzedaży sporządzonej przed notariuszem S. W., Rep.(...)nr (...), z dnia 17 września 2015 r. przenoszącej własność udziału wynoszącego 10/14 części w nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) o powierzchni 0,2225 ha, położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy (...)wK., IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), przez A. D. (1) na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K..

Wraz z pozwem strona powodowa wniosła o zabezpieczenie opisanego powyżej roszczenia poprzez: 1) ustanowienie zakazu zbywania i obciążania udziału wynoszącego 10/14 części w nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna nr (...) o powierzchni 0,2225 ha, położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz dokonanie wpisu o zakazie zbywania i obciążania udziału w tej nieruchomości w księdze wieczystej nr (...)) wpisanie ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu w księdze wieczystej nr (...).

Uzasadniając roszczenie strona powodowa podała, iż w dniu 21 czerwca 2012 r. w K. przed mediatorem sądowym H. K. pomiędzy stroną powodową a dłużnikiem A. D. (1) zawarta została ugoda, na mocy której dłużnik zobowiązany był m.in. do zbywania zajętych przez stronę powodową nieruchomości i przekazywania środków uzyskanych ze sprzedaży na poczet długu. Zgodnie z treścią ugody A. D. (1) miał dokonać spłaty należności w kwocie 4.974.451,23 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi jak w ugodzie. Spłata miała nastąpić do dnia 30 czerwca 2014 r. Na poczet powyższej

należności dłużnik wpłacił kwotę 2.557.200 zł. Według stanu na dzień 10 maja 2016 r. do zapłaty pozostała kwota 6.563.555,80 zł.

Strona powodowa wskazała, że wobec braku dalszych wpłat w dniu 22 września 2015 r. skierowano wniosek o wszczęcie egzekucji do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)w K. R. P.. W toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego zajęte zostały nieruchomości objęte księgami wieczystymi nr (...). Komornik zlecił kalkulację kosztów sporządzenia operatów szacunkowych wyceny zajętych nieruchomości, ale sama powierzchnia przedmiotowych nieruchomości jak również ich położenie wskazuje, że zaspokojenie strony powodowej, wobec wysokości zadłużenia, będzie niemożliwe. Strona powodowa wskazała także, iż współdłużniczka solidarna A. I. C. nie posiada egzekwowalnego majątku, zaś jej dochody z pewnością nie pozwolą na spłatę zadłużenia.

W dniu 17 września 2015 r. – jak podała strona powodowa - A. D. (1) zawarł ze spółką (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. umowę sprzedaży udziału wynoszącego 10/14 części w nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) o powierzchni 0,2225 ha, położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy (...)w K., IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Kwota za jaką został zbyty przedmiotowy udział w wysokości 150.000 zł została przekazana na rzecz strony powodowej. W ocenie strony powodowej wymieniona kwota nie odpowiada rzeczywistej wartości przedmiotowego udziału – różnica w wartości wynosi co najmniej 100.000 zł.

W ocenie strony powodowej w wyniku dokonania zaskarżonej czynności prawnej doszło do pogłębienia niewypłacalności dłużnika. Jednocześnie dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Strona powodowa wskazała również, iż dłużnik jest współnikiem pozwanej spółki, zaś A. D. (2) będąca prezesem zarządu pozwanej spółki i reprezentująca ją przy zawieraniu aktu notarialnego z dnia 17 września 2015 r. jest byłą żoną dłużnika A. D. (1).

Uzasadniając istnienie interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia roszczenia strona powodowa wskazała, iż brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie już prowadzonej egzekucji. Takie twierdzenia uzasadnia postawa dłużnika, który po wszczęciu egzekucji z nieruchomości, na których sam ustanowił zabezpieczenie, jako świadek popierał stanowisko swojej matki, w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Krakowie do sygn. akt I C 1926/15 o zwolnienie spod egzekucji działek (...), które w części przylegającej do jej działki nr(...)miała zasiedzieć, a także w sprawie do sygn. akt I Ns 2273/15/K o stwierdzenie nabycia własności działek nr(...)przez ich zasiedzenie.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie udzielił stronie powodowej, na czas trwania postępowania, zabezpieczenia jej roszczenia poprzez:

1. ustanowienie zakazu zbywania i obciążania udziału wynoszącego 10/14 części w nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna nr (...) o powierzchni 0,2225 ha, położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy (...)w K., IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz dokonanie wpisu o zakazie zbywania i obciążania udziału w tejże nieruchomości w księdze wieczystej nr (...),
2. wpisanie ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu w księdze wieczystej nr (...).

W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Okręgowy podał, że jego w ocenie strona powodowa uprawdopodobniła istnienie roszczenia o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej czynności prawnej w postaci umowy sprzedaży zawartej w dniu 17 września 2015 r. Wiarygodność roszczenia strony powodowej została jego zdaniem wykazana przedstawionymi w pozwie okolicznościami oraz przedłożonymi dokumentami, w tym w szczególności: ugodą z dnia 21 czerwca 2012 r., wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie, III Wydział Karny z dnia 17 września 2013 r., sygn. akt III K 3/13, umową sprzedaży objętą aktem notarialnym z dnia 17 września 2015 r., Rep. (...) nr (...), odpisem z KRS pozwanej spółki, z których wynikają okoliczności uzasadniające przyjęcie domniemań prawnych wskazanych w przepisie art. 527 k.c. Sąd I instancji zaznaczył, że na etapie postępowania zabezpieczającego nie można oczywiście przesądzić definitywnie, czy zgłoszone roszczenie podlega uwzględnieniu, ustawa wymaga bowiem jedynie

uprawdopodobnienia roszczenia. Zdaniem Sądu I instancji strona powodowa uwiarygodniła w sposób dostateczny, iż przysługuje jej dochodzone pozwem roszczenie.

Zdaniem Sądu Okręgowego, strona powodowa uprawdopodobniła również interes prawny w uzyskaniu zabezpieczenia, gdyż posiada uzasadnione podstawy, aby obawiać się, że brak zabezpieczenia może w znacznym stopniu utrudnić lub uniemożliwić zaspokojenie jej roszczeń w razie wydania korzystnego dla niej rozstrzygnięcia, z tego względu, iż w przypadku zbycia lub obciążenia przez pozwaną spółkę przysługującego jej udziału w przedmiotowej nieruchomości dochodzenie roszczeń przysługujących stronie powodowej od ewentualnych nabywców będzie niemożliwe bądź też w znacznym stopniu utrudnione.

Przedmiotowe postanowienie zaskarżyła w całości zażaleniem strona pozwana, zarzucając mu:

- obrazę przepisu art. 730¹ § 1 k.p.c. i art. 527 § 2 k.c. poprzez bezzasadne przyjęcie, iż powódka uprawdopodobniła, iż czynność prawna dokonana przez A. D. (1) polegająca na sprzedaży posiadanych udziałów w 10/14 części własności nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym jako działka (...) położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w K. IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela (powódki),
- obrazę art. 730¹ § 2 k.p.c. poprzez bezzasadne przyjęcie, iż powódka uprawdopodobniła istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia dochodzonego roszczenia.

W oparciu o tak ujęte zarzuty strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku powódki o zabezpieczenie roszczenia.

W uzasadnieniu zażalenia strona pozwana podała, że okoliczności wskazane przez stronę powodową na uzasadnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia są bez znaczenia dla niniejszej sprawy, nadto zaś w sprawie nie zachodzą żadne okoliczności by przypuszczać, iż orzeczenie wydane w sprawie nie zostanie wykonane lub jego wykonanie stanie się utrudnione, gdyż od czasu nabycia przez pozwaną udziałów A. D. (1) w nieruchomości nr 594 pozwana nic nie uczyniła z posiadanymi udziałami, nie czyniąc starań zbycia ani zastawienia ich. W ocenie strony pozwanej strona powodowa nie uprawdopodobniła również roszczenia, nie wykazując dostatecznie, iż dokonanie zaskarżonej czynności spowodowało lub pogłębiło albo miało jakikolwiek wpływ na stan niewypłacalności dłużnika. Podkreśliła, że A. D. (1) jest nadal właścicielem kilku nieruchomości o znacznej wartości, zaś stwierdzenie powódki, że wysokość jego wierzytelności znacznie przekracza wartość jego pozostałego majątku jest dalece niewystarczające. Strona pozwana zaznaczyła, że powódka nie przedłożyła żadnych dokumentów, z których wynikałaby wartość pozostałego majątku dłużnika, ani wartość sprzedanej nieruchomości. W zażaleniu wskazano też, że prowadzone przez Naczelnika Urzędu Skarbowego K.postępowanie wyjaśniające w przedmiocie wartości zbytej nieruchomości zostało zamknięte, z uwagi na uznanie ceny sprzedaży udziałów za rynkową.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 730¹ § 1 k.p.c., udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Wedle natomiast art. 730¹ § 2 k.p.c., interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Co do zasady roszczenie można uznać za uprawdopodobnione, gdy bez szczegółowej analizy wszystkich aspektów faktycznych i prawnych sprawy można na pierwszy rzut oka stwierdzić, że przysługuje ono wnioskodawcy - w świetle przytoczonych przez niego twierdzeń faktycznych, potwierdzonych przedstawionymi dowodami bądź innymi środkami. Uprawdopodobnienie dotyczy zarówno podstaw faktycznych roszczenia, jak i jego podstawy prawnej – dochodzone roszczenie musi więc *prima facie* znajdować podstawę

normatywną. Podkreślić również należy, że zgodnie z art. 243 k.p.c., zachowanie szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu. W postępowaniu zabezpieczającym panuje więc złagodzony rygor dowodowy - uprawdopodobnienie roszczenia nie może być zrównywane z jego udowodnieniem. Nie jest więc tak, że dla udzielenia zabezpieczenia roszczenie ma być uzasadnione w sposób oczywisty, a tym bardziej, że ma być wykazane. Postępowanie zabezpieczające nie jest natomiast miejscem na roztrząsanie podstaw samego roszczenia – co do zasady zaś sąd w postępowaniu tym nie prowadzi postępowania dowodowego, lecz na podstawie zgromadzonych w aktach materiałów ocenia, czy roszczenie jest na tyle prawdopodobne, że należy zabezpieczyć przyszłe wykonanie mogącego ewentualnie zapaść orzeczenia korzystnego dla powoda.

Jeżeli powód opiera swoje żądanie na art. 527 k.c., co do zasady winien dla uzyskania jego zabezpieczenia uprawdopodobnić przesłanki wymienione w tym przepisie, tj. uprawdopodobnić, że: 1) posiada wierzytelność wobec dłużnika, 2) dłużnik dokonując danej czynności prawnej działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, 3) w wyniku tej czynności prawnej dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności i 4) osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć – przy czym, stosownie do art. 527 § 3 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, bądź też, zgodnie z art. 527 § 34 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Słuszność ma Sąd Okręgowy wskazując na to, że na podstawie twierdzeń strony powodowej i przedłożonych przez nią dokumentów można uznać za uprawdopodobnione wszystkie wskazane wyżej przesłanki, wobec czego jej roszczenie o uznanie za bezskuteczną umowy z dnia 17 września 2015 roku można uznać za uprawdopodobnione. Istnienie wierzytelności strony powodowej wobec dłużnika A. D. (1) jest bezsporne, pozwana zarzuca jednak, iż kwestionowana sprzedaż udziałów w nieruchomości przy ul. (...) w K. nie została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela. Główne znaczenie w tym zakresie ma wskazywana przez stronę powodową okoliczność zbycia tych udziałów po zaniżonej, w stosunku do rynkowej, wartości. Ciężar wykazania tej okoliczności będzie w toku procesu ciążył na stronie powodowej, niemniej jednak – mając w szczególności na uwadze złagodzony rygor wykazywania twierdzeń w postępowaniu zabezpieczającym, położenie samej nieruchomości, oraz jej powierzchnię, nadto okoliczności zawarcia kwestionowanej umowy (wspólnikami pozwanej spółki są sam dłużnik oraz jego była żona) – można, na tym etapie sprawy, uznać, iż twierdzenia strony powodowej w tym zakresie mogą prima facie znajdować podstawę faktyczną. Spełniona jest więc pierwsza z przesłanek udzielenia zabezpieczenia, o których mowa w art. 730¹ § 2 k.p.c. Wskazać też trzeba, że żaląca, wnosząc o dopuszczenie dowodu z pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego z dnia 4.11.2015 r., nadanego w ramach postępowania wyjaśniającego co do wartości zbytych udziałów w nieruchomości, nie przedłożyła go do akt sprawy (również razem z pismem uzupełniającym zażalenie z dnia 8 sierpnia 2016 roku).

Rację ma żaląca wskazując, że dla niniejszej sprawy nie mają znaczenia okoliczności przytoczone w treści pozwu na uzasadnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia – nie można bowiem przyjąć, że wykonanie ewentualnie zapadłego orzeczenia mogą utrudnić dalsze działania A. D. (1), choćby nawet w ocenie strony powodowej były nielojalne i zmierzały do uniknięcia wywiązania się ze swoich zobowiązań. Strona powodowa jednak, w uzasadnieniu wybranego sposobu zabezpieczenia oraz za pomocą przedłożonych dokumentów, uprawdopodobniła mimo wszystko istnienie interesu prawnego, o którym mowa w art. 730¹ k.p.c. – oczywiste jest bowiem, że ewentualne zbycie przez pozwaną spółkę kupionych od dłużnika udziałów w sposób znaczący utrudni osiągnięcie celu postępowania wszczętego skargą pauliańską. Argumenty zażalenia nie mogą zaś podważyć zasadnego wniosku Sądu I instancji w tym zakresie. To, że pozwana spółka do tej pory nie próbowała zbyć ani obciążyć nabytych udziałów, nie oznacza przecież, że nie zrobi tego w przyszłości, takie zaś działanie w zasadzie uniemożliwi wykonanie ewentualnego orzeczenia korzystnego dla strony powodowej.

Wobec powyższych okoliczności, zaskarżone orzeczenie uznać trzeba za odpowiadające prawu. W związku z tym Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie, na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSA Barbara Baran SSA Wojciech Kościółek SSA Jerzy Bess